

УДК 614.215

ВЕДМІДЬ Надія, к. е. н., доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу КНТЕУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТИПІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено зміст понять "курорт", "лікувально-оздоровча місцевість", "рекреаційна" та "приміська зона". Обґрунтовано та запропоновано типізацію санаторно-курортних і оздоровчих закладів за функціональною та територіальною ознаками.

Ключові слова: санаторно-курортні заклади, санаторно-курортні та оздоровчі заклади, санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати з лікуванням, пансіонати.

© Ведмідь Н., 2012

72

 ISSN 1727-9313. ВІСНИК КНТЕУ. 2012. № 6

Санаторно-курортна діяльність – особливий вид діяльності людини і водночас специфічна сфера національної економіки [1]. Історично склалося, що це дуже складний і суперечливий сегмент ринку: за однією сукупністю ознак санаторно-курортна діяльність належить до медицини та охорони здоров'я, за іншою – до туристичної діяльності. З одного боку, вона є важливою складовою відновлення трудового потенціалу населення країни, з іншого – стратегічно важливим напрямом поповнення бюджету країни.

На сьогодні вітчизняні санаторно-курортні та оздоровчі підприємства підпорядковані двом міністерствам – Міністерству охорони здоров'я та Міністерству інфраструктури України, що, власне, й визначає неоднозначність трактування назви цієї сукупності підприємств та їх структури. Внаслідок цього виникли розходження і з понятійним апаратом та методичним інструментарієм у чинних нормативно-правових актах України щодо діяльності суб'єктів господарської діяльності, що працюють у санаторно-курортній сфері.

Вивченню питань розвитку та функціонування санаторно-курортної сфери присвятили свої праці такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як Т. Ткаченко, О. Любіцева, В. Стафійчук, П. Коваль, Н. Алешугіна, Г. Андреева, Р. Богадунова, А. Колеснік, А. Гетьман, М. Шульга [2–6] та ін. Однак у згаданих роботах, а також у нормативно-правових актах [7–23] стосовно діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів в Україні існують розходження як щодо назви цієї групи підприємств, так і їх класифікації та типізації. Як наслідок, суб'єкти господарської діяльності у цій сфері бізнесу фактично не мають обґрунтованої та уніфікованої термінологічної бази.

На сьогодні санаторно-курортні заклади України позиціонують свої послуги як суто медично-реабілітаційні, визначаючи основною метою надання реабілітаційного та санаторно-курортного лікування. Водночас умови ринкової економіки потребують нових підходів до управління суб'єктами санаторно-курортної сфери підприємництва, що посилює важливість загальних підходів до їх типізації та класифікації.

Отже, метою статті є виокремлення і конкретизація типізаційних ознак суб'єктів санаторно-курортної діяльності, а також визначення їх змістовних характеристик.

Перш, ніж розглянути методологічні підходи до типізації суб'єктів санаторно-курортної діяльності, потрібно зазначити, що санаторно-курортні заклади розглядаються автором статті як самостійні господарюючі суб'єкти, які мають ознаки юридичної особи. Отже далі по тексту буде використовуватися термін "санаторно-курортні та оздоровчі підприємства".

Для формування єдиного тлумачення термінів у санаторно-курортній сфері важлива усталеність позицій щодо утворення і використання дефініцій "типологія" та "типізація". Тому доречно надати авторське розу-

міння цих термінологічних понять. Типологія – метод наукового пізнання, що базується на виявленні подібності чи різниці серед сукупності якісно однорідних (зближених за набором внутрішніх характеристик) соціально-економічних (у нашому випадку) явищ на основі розкриття їх сутнісних ознак. Водночас типізація є результатом типологічного групування за ознаками чи критеріями, які базуються на аналізі суті соціально-економічного явища, зокрема він повинен відображати галузеву специфіку (ознаки виробничо-торгівельної діяльності). Тобто *типізація є одним із підходів до класифікації суб'єктів господарської діяльності, що базується на сукупності класифікаційних ознак, які відображають особливості діяльності підприємства певної сфери діяльності.*

Для розкриття галузевої типізації санаторно-курортних і оздоровчих підприємств доцільно проаналізувати їх трактування у вітчизняних нормативно-правових актах (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення суб'єктів санаторно-курортної діяльності та їх типізація в нормативно-правових актах України

Документ	Назва суб'єктів діяльності / типи підприємств
Закон України "Про курорти"	Санаторно-курортні заклади
Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 р. № 385 "Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я"	Санаторно-курортні заклади (бальнеологічні лікарні, грязелікарня (у т.ч. дитяча), курортна поліклініка, дитячий оздоровчий центр, міжнародний дитячий центр, санаторій (у т.ч. дитячий, однопрофільний, багатoproфільний, спеціалізований), санаторій для дітей з батьками, санаторій профілакторій)
Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2001 р. № 1206 "Про Комплексну програму соціально-економічного розвитку Великої Ялти як курорту загальнодержавного значення"	Курортно-рекреаційні заклади (санаторії, пансіонати з лікуванням, пансіонати, будинки відпочинку, дитячі оздоровчі табори, туристичні готелі, кемпінги і турбази)
Наказ Держкомстату України від 14 грудня 2011 р. № 345	Спеціалізовані засоби розміщення (санаторій, дитячий санаторій, пансіонат з лікуванням, дитячий заклад оздоровлення цілорічної дії (дитячий центр), санаторій-профілакторій, бальнеологічна лікарня, грязелікарня, бальнеогрязелікарня (у т.ч. дитячі), будинок відпочинку, пансіонат відпочинку, оздоровчий заклад 1–2 денного перебування, база відпочинку, інший заклад відпочинку (крім турбаз))
Національний стандарт України "Послуги туристичні, засоби розміщення" (ДСТУ 4527:2006)	Колективний засіб розміщення (база відпочинку, будинок відпочинку, дитячий табір, курортний готель, пансіонат, профілакторій, санаторій)
Основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон України (із змінами, внесеними згідно із Законом від 4 липня 2012 р. № 5036-VI	Підприємства для відпочинку та оздоровлення (будинки відпочинку, пансіонати, туристські бази, інші підприємства, установи і організації, діяльність яких пов'язана з організацією відпочинку населення)

У Законі України "Про курорти" зазначається, що санаторно-курортні заклади є закладами охорони здоров'я, що розташовані на територіях курортів і забезпечують подання громадянам послуг лікувального, профілактичного та реабілітаційного характеру з використанням природних лікувальних ресурсів. Перелік санаторно-курортних закладів та напрями їх спеціалізації затверджуються центральним органом виконавчої влади з охорони здоров'я [11] (цей перелік затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 р. № 385 [13]). Слід зазначити, що відповідно до останніх змін та доповнень Основ законодавства України про охорону здоров'я слово "лікувально-профілактична допомога" замінено на "медичну допомогу" [12]. Необхідною умовою діяльності закладів охорони здоров'я, до яких належать санаторно-курортні заклади, є надання медичних послуг (медичного обслуговування). У розділі VIII цього документа розрізняється медико-санітарне забезпечення санаторно-курортної діяльності (ст. 67) і відпочинку (ст. 68). У ст. 68 зазначається, що власники та керівники підприємств зобов'язані створити здорові і безпечні умови для відпочинку, фізкультурно-оздоровчих занять, додержуватися законодавства про охорону здоров'я і санітарно-гігієнічних норм, забезпечити можливість надання особам, які відпочивають, необхідної медичної допомоги. Тобто, відзначається наявність і необхідність виокремлення як санаторно-курортних послуг, так і оздоровчих (відпочинку). За функціональними ознаками виокремлюють два види підприємств – санаторно-курортні й оздоровчі.

Водночас у Національному стандарті України "Послуги туристичні, засоби розміщення" (ДСТУ 4527:2006), Наказі Держкомстату України від 14 грудня 2011 р. № 345 та Постанові Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2001 р. № 1206 санаторно-курортні підприємства відносяться до засобів розміщення.

Порівнюючи існуючі типи санаторно-курортних підприємств, слід відзначити, що в ДСТУ 4527:2006 виокремлюють такий тип підприємств, як профілакторій та пансіонат із лікуванням. При цьому профілакторій відсутній у структурі, запропонованій Міністерством охорони здоров'я України. За своїми сутнісними характеристиками він відповідає санаторію-профілакторію. Водночас доцільно включити до переліку санаторно-курортних підприємств пансіонати з відпочинком: цей тип підприємств повинен мати умови для надавання медичних і профілактичних послуг і лікування.

Також у стандарті виокремлюється як засіб розміщення курортний готель (Kurhotel, hotel spa, hotel thermal, курортная гостиница), який повинен бути розташований на території курорту та мати умови для відпочинку та оздоровлення. Якщо дотримуватись цього визначення, такий тип підприємств відповідно до Основ законодавства України про охорону здоров'я потрібно віднести до оздоровчих. Водночас під курортним готелем автори ДСТУ 4527:2006 розуміють сукупність під-

приємств, які відрізняються своїми сутнісними ознаками і потребують окремих підходів до їх трактування.

На сьогодні активно розвиваються і впроваджуються нові напрями профілактично-оздоровчої медицини, зокрема спа- та велнес-туризм. Ускладнює міжнародну класифікацію те, що окремі категорії, зокрема "спа-дестинація" та "спа-мінеральні джерела", не використовуються і не пояснюються в Україні, а поняття "спа-курорт" в українській практиці означає місце або територію, тоді як за європейськими стандартами спа-курорт є закладом, а місце або територія визначається як "спа-місто", "спа-територія" або "місто-курорт" [19].

Отже, правомірно зробити висновок, що слово "спа" найчастіше вживається для визначення спа-закладів й охоплює елементи як лікувального туризму (наприклад, санаторно-лікувальні заклади у країнах СНД або ж традиційні лікувальні спа в Європі), так і одноденні спа (наприклад, сучасні салони краси) чи спа-готелі, які в більш широкому розумінні належать до підкатегорії велнес-туризму.

За рекомендаціями СОТ санаторно-курортні та оздоровчі заклади (санаторії, пансіонати з лікуванням, будинки й бази відпочинку та ін.) належать до туристичної індустрії, а вітчизняні та іноземні громадяни, які використовують їхні послуги, є туристами. В Європі спа-індустрія перестає бути складовою системи охорони здоров'я. З іншого боку, до цієї індустрії активно інкорпуються готелі, для яких створення спазон стало принциповим іміджевим і маркетинговим питанням. Більше того, представників готельної галузі турбує те, що, запроваджуючи традиційні спа-послуги (лікувально-оздоровчі терапевтичного характеру), вони не мають належного наукового та методологічного підґрунтя, що послаблює їхню позицію порівняно з традиційними лікувальними курортами.

Отже, з огляду на вітчизняний і міжнародний досвід пропонується віднести курортні готелі та спа-готелі до категорії оздоровчих підприємств.

Оскільки термін санаторно-курортні підприємства використовується тільки у країнах СНД, доцільно розглянути підходи до цього питання в окремих країнах.

У Російській Федерації відповідно до Національного стандарту "Готелі та інші засоби розміщення" до інших засобів розміщення належать [16]:

- курортний готель – це засіб розміщення, який знаходиться на території спа-курорту і надає на власній базі в якості додаткових оздоровчих послуг із використанням природних факторів, у т.ч. для надання процедур. Крім того, спа-курорт, як зазначається в цьому стандарті, це місцевість, яка має природні лікувальні ресурси та необхідні умови для їх використання;
- бази відпочинку (туристичні бази), центри відпочинку – підприємства, які надають послугу розміщення, а також можливість

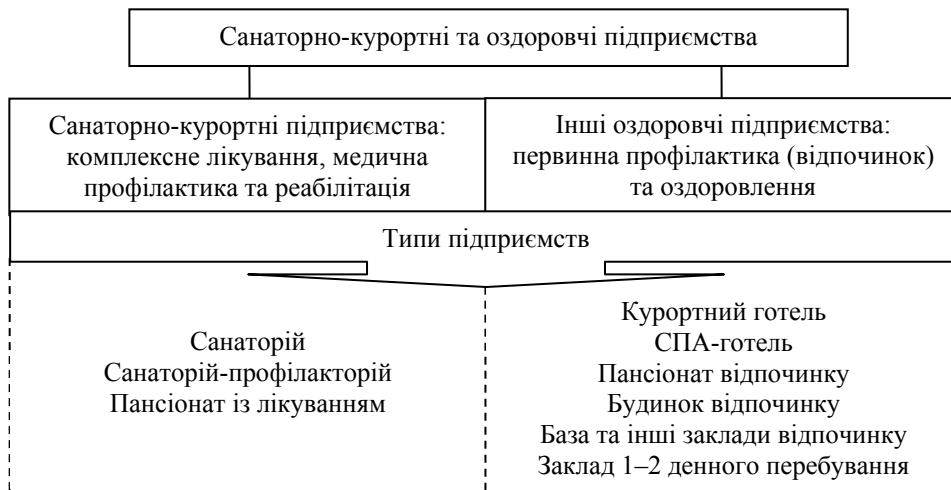
і відповідне обладнання для занять спортом і оздоровлення, можуть включати ресторани та магазини;

- пансіон – підприємства, які надають послуги розміщення разом із харчуванням.

У Загальноросійському класифікаторі видів економічної діяльності ОК 029-2007 (КДЕС Ред. 1.1) виокремлено діяльність санаторно-курортних закладів (85.12.1). До цієї групи включають санаторно-курортну діяльність (пов'язану зі здійсненням лікування, профілактики й оздоровчих заходів) та забезпечення умов перебування (проживання, харчування тощо) [17]. До санаторно-курортних закладів належать: санаторії, курорти, профілакторії, пансіонати з лікуванням, санаторії-профілакторії, грязелікарні, бальнеологічні клініки, дитячі санаторії, санаторії для батьків із дітьми, санаторно-оздоровчі табори тощо.

У положенні про державну атестацію санаторно-курортних та оздоровчих підприємств Республіки Білорусь чітко розмежовуються санаторно-курортні організації та оздоровчі [18]. До санаторно-курортних підприємств належать: санаторії, студентські санаторії-профілакторії та дитячі реабілітаційно-оздоровчі центри. До оздоровчих: профілакторій, оздоровчий центр (комплекс), оздоровчий табір, дім (база) відпочинку та пансіонат. Причому статус санаторно-курортної чи оздоровчої організації підприємство підтверджує за результатами державної атестації.

На підставі аналізу існуючих варіантів типізації санаторно-курортних і оздоровчих підприємств на *рисунку* запропоновано авторське бачення щодо їх типізаційної структури.

Типізація санаторно-курортних і оздоровчих підприємств

Санаторно-курортні та оздоровчі підприємства за функціональною ознакою слід розподіляти на два види: санаторно-курортні підприємства й оздоровчі. Кожен із них, у свою чергу, включає різні типи залежно від:

- наявності та комплексності медичних послуг;

- специфіки організації харчування;
- умов проживання;
- методів та якості обслуговування;
- режиму надання санаторно-курортних послуг;
- особливостей території розміщення.

Таким чином, при визначенні термінологічної сутності різних типів санаторно-курортних підприємств необхідно враховувати особливості їхнього територіального розміщення.

У нормативно правових актах і науковій літературі розрізняють поняття: курорт, лікувально-оздоровча місцевість, рекреаційна та приміська зона. Зокрема у Законі України "Про курорти" зазначається, що курорт – "освоєна природна територія на землях оздоровчого призначення, що має природні лікувальні ресурси, необхідні для їх експлуатації будівлі та споруди з об'єктами інфраструктури, використовується з метою лікування, медичної реабілітації, профілактики захворювань та для рекреації і підлягає особливій охороні" [11, ст. 1].

Отже, ознаками курорту є:

- підтверджена в установленому порядку наявність лікувальних ресурсів;
- наявність об'єктів інфраструктури для використання зазначених ресурсів та лікування людей;
- оголошення в передбаченому законом порядку оздоровчої території курортом, з визначенням її меж та правового режиму використання її природних ресурсів.

Лікувально-оздоровча місцевість, відповідно до Закону [11], це – природна територія, що має мінеральні та термальні води, лікувальні грязі, озокерит, ропу лиманів та озер, кліматичні та інші природні умови, сприятливі для лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань.

Водночас юристи зауважують, що не зазначається наявність необхідної інфраструктури, тобто ця територія, на відміну від курортної, не завжди має необхідні для організації лікування та оздоровлення людей умови і відповідно юридичний статус курорту. Саме лікувально-оздоровчі місцевості розглядаються як резервні території, на яких у майбутньому можливе створення курортів [6].

У ст. 62. Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" [20] зазначається, що курортними і лікувально-оздоровчими зонами визнаються території, які мають виражені природні лікувальні фактори: мінеральні джерела, кліматичні та інші умови, сприятливі для лікування і оздоровлення людей. Поняття рекреаційних зон (територій) міститься у ст. 63 Закону: ними визнаються ділянки суші і водного простору, призначені для організованого масового відпочинку населення і туризму.

Таким чином, природним ресурсам рекреаційних зон притаманні певні якості (унікальність, наявність відновно-оздоровчих властивостей, естетична привабливість), які справляють благотворний вплив на організм людини, відновлюючи її життєві, психофізіологічні, духовні сили і працездатність. Відповідно до цього рекреаційні території використовуються виключно з метою відпочинку, оздоровлення, туризму та задоволення естетично-культурних потреб людини [20].

У ст. 51 Земельного кодексу України зазначено, що до земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих і спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації. Відповідно до ст. 50 основне призначення цих земель – організація відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів [21]. У Кодексі також чітко виокремлено сутнісну характеристику земель оздоровчого призначення: до них належать землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей (ст. 47).

Відповідно до цього трактування до земель оздоровчого призначення слід віднести курорти та лікувально-оздоровчі місцевості, тому не випадково у ст. 49 при визначенні обмежень діяльності на цих територіях згадуються лише курорти та лікувально-оздоровча місцевість.

У Наказі Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України "Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України" від 10 квітня 2006 р. № 105 зазначається, що приміська зелена зона – це територія за межами міської зони, зайнята лісами, лісопарками та іншими озеленими територіями, яка виконує захисні і санітарно-гігієнічні функції і є місцями відпочинку населення [22]. У наказі також виокремлюються змістовні характеристики рекреаційної зони, яка, на відміну від приміської території, є організованою територією для відпочинку населення, але чітко виокремлюється її місце розташування – місто і зелена зона.

Отже, підсумовуючи викладене, всі типи санаторно-курортних підприємств (до яких слід віднести: санаторії, санаторії-профілакторії та пансіонати з лікуванням), які надають послуги лікування, повинні розміщуватися на території курорту чи лікувально-оздоровчої місцевості.

На основі проведеного дослідження надано визначення різним типам санаторно-курортних і оздоровчих підприємств з урахуванням функціональної та територіальної ознак (табл. 2).

Типізація санаторно-курортних і оздоровчих підприємств

Тип санаторно-курортних та оздоровчих підприємств	Визначення
Санаторій	Спеціалізований засіб розміщення, що забезпечує надання послуг комплексного лікування, медичної реабілітації та профілактики за допомогою природних факторів (клімат, мінеральні води, лікувальні грязі, морські купання, сонцелікування тощо) у поєднанні з дієтотерапією, фізіотерапією, медикаментозним лікуванням та іншими методами санаторно-курортного лікування (у регламентованому режимі), розташований на території курорту чи лікувально-оздоровчої місцевості
Санаторій-профілакторій	Спеціалізований засіб розміщення санаторно-курортного типу відомчого підпорядкування, що забезпечує надання послуг комплексного лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань, дієтотерапії, лікувальної фізкультури та інших методів санаторно-курортного лікування (у регламентованому режимі), розташований, як правило, в межах курортів, рекреаційних та приміських зон або на території підприємства засновника при наданні санаторно-курортної послуги без відриву від виробництва, навчання
Пансіонат із лікуванням	Спеціалізований засіб розміщення, що забезпечує умови для загального оздоровлення та відпочинку (має умови для надавання медичних і профілактичних послуг та лікування), розташований на території курорту чи лікувально-оздоровчої місцевості
Курортний готель	Засіб розміщення, який знаходиться на території курорту та має умови для відпочинку та оздоровлення
СПА-готель	Засіб розміщення зі спа-зоною, який має умови для відпочинку та оздоровлення, розташований, як правило, в межах курортів, рекреаційних та приміських зон
Пансіонат відпочинку	Засіб розміщення, призначений для відпочинку та оздоровлення, розташований, як правило, в межах курортів, у рекреаційних та приміських зонах
Будинок відпочинку	Засіб розміщення, призначений для відпочинку, розташований, як правило, в межах курортів, у рекреаційних та приміських зонах із регламентованим режимом харчування та відпочинку
База та інші заклади відпочинку	Засіб розміщення, призначений для відпочинку, розташований, як правило, в рекреаційних та приміських зонах
Заклади 1–2 денного перебування	Засіб розміщення, призначений для короткострокового перебування, розташований, як правило, в рекреаційних та приміських зонах

Таким чином, підсумовуючи визначення і характеристики вітчизняних і зарубіжних нормативних документів, санаторно-курортні та оздоровчі підприємства є засобами тимчасового розміщення (в окремих випадках із вираженою специфічною лікувальною ознакою) і водночас складовою туристичної індустрії. Типізація санаторно-курортних і оздоровчих підприємств здійснюється на підставі функціональних ознак підприємства (асортимент послуг, що пропонуються, режим їх надання, матеріально-технічна база, методи та якість обслуговування) та особливостей природних умов і ресурсів території, на якій воно розміщується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Влащенко Н. М.* Закономірності економічного розвитку регіонального санаторно-курортного комплексу [Електронний ресурс] // Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. — Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/kgm_econ/2011_100/393-400.pdf.
2. *Ткаченко Т. І.* Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. — 537 с.
3. *Любіцева О. О.* Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля / О. О. Любіцева, В. І. Стафійчук // Розвиток курортної справи в Україні : Міжнар. наук.-практ. конф., КНУКІМ, 4–6 черв. 2004 р. — К. : КНУКІМ, 2006.
4. *В'їзний туризм : навч. посіб.* / [П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андреева та ін.]. — Ніжин : Вид-во В. В. Лук'яненко, 2010. — 304 с.
5. *Колесников А. В.* Оценка эффективности деятельности санаторно-курортных организаций в условиях современного рынка : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук / А. В. Колесников. — Хабаровск, 2007.
6. *Гетьман А. П.* Поняття курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон [Електронний ресурс] / А. П. Гетьман, М. В. Шульга. — Режим доступу : http://www.ebk.net.ua/Book/law/getman_ekoru/part16/1601.htm.
7. *Основи психології : підруч. для студ. вищих навч. закл.* / О. В. Киричук, В. А. Роменець, Т. С. Кириленко І. П. Маноха, В. М. Пискун ; за заг. ред. В. А. Роменця. — 6 вид., стер. — К. : Либідь, 2006. — 632 с.
8. *Теорія статистики : учеб.-метод. комплекс* / В. Г. Минашкин, Р. А. Шмойлова, Н. А. Садовникова, Л. Г. Моисейкина, Е. С. Рыбакова. — М. : Изд. центр ЕАОИ. 2008. — 296 с.
9. *Асташкіна І.* Закономірності економічного розвитку регіонального санаторно-курортного комплексу [Електронний ресурс] / І. Асташкіна, В. Мішіна // Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. — Режим доступу : <http://www.inventech.ru/lib/analisis/analisis0013/>.
10. *Мальська М. П.* Організація готельного обслуговування : підручник / М. П. Мальська. — К. : Знання, 2011. — 366 с.
11. *Про курорти* : Закон України (із змін., внес. згідно із Законом № 3370-IV (3370-15) від 19 січ. 2006 р., ВВР, 2006, № 22, ст. 184) [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/закон%20україни%20про%20курорти>.
12. *Основи законодавства України про охорону здоров'я* Закон України (зі змін., внес. згідно із Законами № 5036-VI (5036-17) від 4 лип. 2012 р.) [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

13. *Про затвердження* переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовт. 2002 р. № 385 [Електронний ресурс] // сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02>.
14. *Послуги* туристичні, засоби розміщення Національний стандарт України (ДСТУ 4527:2006) [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1091-11>.
15. *Наказ* Держкомстату від 14 груд. 2011 р. № 345 [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2011/345/345_2011.htm.
16. *Готелі і інші засоби розміщення. Терміни та визначення* Національний стандарт Російської Федерації ГОСТ 53423–2009 [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека ГОСТів. — Режим доступу : <http://vse gost.com/Catalog/48/48650.shtml>.
17. *Общероссийский* классификатор видов экономической деятельности ОК 029–2007 (КДЕС Ред. 1.1) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=128327;fld=134;dst=4294967295;rnd=0.04247377347201109>.
18. *Положення* про державну атестацію санаторно-курортних та оздоровчих підприємств Республіки Білорусь [Електронний ресурс] // Національний правовий інтернет-портал Республіки Білорусь. — Режим доступу : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=C20601450&p2={NRPA}>.
19. *Вивчення* потенційних ринків для СПА-лікувального туристичного сектору Криму : звіт, підготовлений Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту "Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність" [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : http://linc.com.ua/documents/storage/Spa_Market_Research.pdf.
20. *Про охорону* навколишнього природного середовища : Закон України від 25 черв. 1991 р. № 1264–XII [редакція від 13 черв. 2012 р., підстава 4713–17. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show?nreg=1264-12&find=3&text=%EF%F0%E8%EC%B3%F1%FC%EA%E0+%F2%E5%F0%E8%F2%EE%F0%B3%FF&x=10&y=9>.
21. *Земельний кодекс* України від від 25 жовт. 2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс] / сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
22. *Про затвердження* Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України : Наказ від 10 квіт. 2006 р. № 105 [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06/page?text>.
23. *Указ* Президента України від 14 лют. 2012 р. № 85/2012 "Положення про Міністерство охорони здоров'я" [Електронний ресурс] // Сайт "Законодавство України". — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/467/2011>.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2012.

Ведмедь Н. Методологические основы типизации субъектов санаторно-курортной деятельности. Исследовано содержание понятий курорт, лечебно оздоровительная местность, рекреационная и пригородная зона. Обоснована и предложена типизация санаторно-курортных и оздоровительных предприятий по функциональным и территориальным признакам.

Ключевые слова: санаторно-курортные учреждения, санаторно-курортные и оздоровительные предприятия, санатории, санатории-профилактории, пансионаты с лечением, пансионаты.

Vedmed N. Methodological bases of typification of subjects of sanatorium-resort activity. Meaning of concepts of resort, curing and health locality, recreation and suburban area have been studied in the article. Typification of sanatorium-resort and health enterprises after functional and territorial signs is substantiated and offered.

Key words: sanatorium-resort establishments, sanatorium-resort and health enterprises, sanatoriums, preventive sanatoriums-clinics, resort hotels with treatment, resort hotels.